

dit besef laat leiden bij zijn standpuntbepaling inzake bewapening veiligheid en milieu, moet zich ook door dit besef laten leiden als hij zijn standpunt ten opzichte van abortus bepaalt en voor het ontwerp Gardeniers-Van Leeuwen stemmen, in elk geval niet voor dat van Geurtsen-Lamberts enz., anders handelt hij inconsistent en kunnen wij moeilijk meer geloven in de ernst van zijn morele overtuiging.

Voor- en tegenstanders

Een eerste bezwaar tegen de redenering die de oproep volgt, kan worden duidelijk gemaakt aan de hand van de vraag wat het materiële verschil is tussen de twee ontwerpen. Uit de oproep zou men een ogenblik de indruk kunnen krijgen (vooral door het beroep dat gedaan wordt op „*eerbied voor het leven*” dat de twee partijen die in de kamer tegenover elkaar stonden, uit voorstanders van het legaliseren van abortus bestonden en uit tegenstanders. Wie echter de twee wetsvoorstellen vergelijkt zal tot de conclusie moeten komen dat het niet simpelweg om voor- en tegenstanders gaat.

De oproep zou nog een andere indruk kunnen wekken, namelijk dat er twee partijen bestaan, waarvan de één alles bij het oude wil laten en dus geen liberalisering van de abortus wil, terwijl de andere juist voor maatregelen pleit die wel liberalisering betekenen vergeleken bij de bestaande wetgeving. In werkelijkheid zijn echter beide wetsontwerpen op liberalisering uit; beide willen ruimere bepalingen dan we tot nu toe kennen. Het verschil zit in de omvang van die ruimte, in de voorwaarden die worden gesteld en in de controle waarmee ze wordt omgeven.

Dat verschil wordt gewoonlijk aangeduid met de trefwoorden „*ja-tenzij*” (Geurtsen-Lamberts enz.) en „*neen-tenzij*” (Gardeniers-Van Leeuwen). Het verschil tussen beide standpunten is niet zo groot. Ook aanhangers van het „*neen-tenzij*” zijn afgestapt van het onverbiddelijke „*neen*” zoals we

De twee wetsvoorstellen

VOORSTEL PVDA-VVD

Abortus is toegestaan mits de arts nagaat of de vrouw de beslissing in vrijheid heeft genomen en daarvoor de verantwoordelijkheid kan dragen. De arts moet een goede nazorg regelen. Overleg met anderen dan de vrouw is niet verplicht.

Termijn: Binnen acht dagen wordt de vrouw ingelicht.

Registratie: De arts moet een anonieme registratie verzorgen. De geneesheer-directeur van ziekenhuis of kliniek moet eens per drie maanden zonder naamvermelding rapporteren aan een landelijke commissie van advies en toezicht over aantal abortussen, duur van de zwangerschappen en eventueel gevoerd overleg.

Plaats: Erkende klinieken of ziekenhuizen, die zonder winstoogmerk werken.

VOORSTEL KVP-ARP

Abortus is niet toegestaan, tenzij de arts na overleg met deskundige collega's ervan overtuigd is dat de lichamelijke of geestelijke gezondheid van de vrouw ernstig in gevaar is. De arts is verplicht tot overleg met de huisarts en een of meer leden van een overleggroep.

Termijn: Binnen drie weken wordt de vrouw ingelicht.

Registratie: De arts moet een uitvoerige, anonieme registratie verzorgen. Het bestuur van ziekenhuis of kliniek stelt een overleggroep in. Iedere maand rapporteert de geneesheer-directeur aan het ministerie van Justitie het aantal abortussen, het gevoerde overleg en de genomen beslissing.

Plaats: Erkende klinieken of ziekenhuizen die zonder winstoogmerk werken.

dat tot nu toe in onze wetgeving kenden. Voor iemand die mij niet wil doden, behalve wanneer daarvoor gegronde redenen zijn, moet ik evenzeer oppassen als voor iemand die mij wil doden behalve wanneer er gegronde redenen zijn om het niet te doen.

Wanneer niet alleen het ruimere, maar ook het krappere wetsvoorstel een liberalisering van de bestaande wet ten doel heeft, kan men moeilijk meer met een beroep op de *eerbied voor het leven* de kamerleden opwekken hun stem te geven aan het ontwerp Gardeniers-Van Leeuwen, in elk geval hun stem te onthouden aan het ontwerp Geurtsen-Lamberts enz. Welke verschillen er ook mogen bestaan tussen het wetsontwerp Gardeniers-Van Leeuwen enerzijds en dat van Geurtsen-Lamberts anderzijds (en die verschillen zijn er in belangrijke opzichten), mensen die aan het ontwerp Geurtsen-Lamberts enz. hun stem geven, bewijzen met die daad niet, dat bij hun standpuntbepaling inzake de abortus, de *eerbied voor het leven* hen niet ter harte zou gaan. De verschillen tussen beide ontwerpen kunnen

niet gekarakteriseerd worden in termen van wel of geen *eerbied voor het leven*.

Geen oplossing

Het is blijkbaar niet zo eenvoudig om met behulp van het principe „*eerbied voor het leven*” te argumenteren. Zoals de oproep er nu ligt — met „*eerbied voor het leven*” als test voor iemands morele geloofwaardigheid — wekt zij de suggestie dat „*de anderen*” (dat wil zeggen: die niet aan het ontwerp Gardeniers-Van Leeuwen maar aan dat van Geurtsen-Lamberts enz. hun stem geven) geen ernst maken met de *eerbied voor het leven* en de opstellers van de oproep wel; waarop „*de anderen*” met evenveel recht het omgekeerde zouden kunnen beweren, en dat ook doen.

Op die manier naderen we snel de grenzen van een zinvolle en zindelijke discussie. Het principe „*eerbied voor het leven*” leent zich niet voor de rol die men het had toebedacht: maatstaf te zijn waaraan consistentie van gedrag kan worden afgemeten. Het zegt niet dat wij in concrete vraag-